

Основна сесія № 2 зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року
з історії України від найдавніших часів до початку ХХІ століття

Умова завдання та правильна відповідь	
1.	Найдавніший, за писемними джерелами, народ Північного Причорномор'я – це кіммерійці.
2.	У результаті адміністративної реформи, великий київський князь Володимир Святославич ліквідував владу місцевих племінних князів, які постійно прагнули автономії.
3.	«Рядовичами» в Київській Русі називали селян, які потрапили в залежність від феодала, уклавши з ним договір найму, працювали в його господарстві.
4.	У якому столітті відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела? <i>«І спорудив він церкву святої Софії в Києві. І прикрасив її іконами многоцінними, і золотом, і сріблом, і начинням церковним. У ній же належні співи воздають богові...»</i> XI ст.
5.	Укладення збірки норм давньоруського права «Правди Ярослава» призвело до заміни фізичних покарань штрафами.

6. Які чинники зумовили роздробленість Київської Русі?

**Великі простори держави, етнічна неоднорідність її населення.
Зміцнення вотчинної форми феодалного землеволодіння.**

7. Дохристиянську давньоруську пам'ятку культури зображено на фото

8. На українських землях, включених до складу Литовської держави, за князя Ольгерда (1345 – 1377 рр.)

збережено існуючі системи управління та судочинства.

9. Які поняття й терміни потрібно використовувати, характеризуючи економічний розвиток українських земель у середині XVI – першій половині XVII ст.?

«Панщина».

«Кріпацтво».

«Фільварок».

10. На якій схемі правильно відображено основні умови Люблінської унії 1569 р.?

11. Про який соціально-економічний процес ідеться в Литовському Статуті 1588 р.?

«Якби якийсь вотчинний селянин пішов від котрогось боярина, не переходячи до іншого [боярина], і той, від якого піде, не шукав би того селянина десять років, – надалі йому до нього нема діла».

закріпачення

12. Хто є автором цитованого історичного джерела?

«...Почалася книга, названа «Апостол», друкуватися в богом береженому місті Львові... року 1573, лютого в 25 день, і завершилася [друкуватися] року 74-го того ж місяця в 15 день».

Іван Федоров

13. Про заснування якого навчального закладу йдеться в уривку з історичного джерела?

«Нововведенням, яке невдовзі тріумфально увійшло в практику української освіти, стало вивчення трьох мов – грецької, латинської та церковнослов'янської. Створення школи слов'яно-греко-латинського типу було справжньою революцією в освітній православній традиції, уперше поєднавши на порубіжні греко-слов'янського культурного ареалу та католицької Європи візантійський Схід із латинським Заходом».

Острозька академія

14. Які битви Національно-визвольної війни середини XVII ст. відбулися впродовж 1649 – 1651 рр.?

Зборівська, Берестецька

15. Які зміни в суспільному житті Лівобережної Гетьманщини відбулися в другій половині XVII ст.?

Виокремлення з козацького середовища козацької старшини в панівний привілейований стан.

16. Якими цифрами на карті позначено території, на які розповсюджувалася влада І. Мазепи в 1704 – 1708 рр.?

1, 2

17. Яким роком датується цитований документ?

«Після всемилостивішого від нас звільнення графа Розумовського, за його проханням, з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Рум'янцеву...»

1764 р.

18. Що спричинило оприлюднення цитованого документа?

«...Ми, Катерина II, імператриця всеросійська... Об'являємо всім нашим людям, які живуть в... Речі Посполитій, зокрема у воєводствах Київському, Подільському, Брацлавському, Волинському... Ми змушені з жалем прийняти до відома, що... кріпаки, відкинувши послух владі і панам допустились убивств... внаслідок обману розбишак, які видають себе частиною Війська Запорозького...»

Коліїщина

19. Програмні вимоги Південного товариства декабристів – це

установлення республіканської форми правління, скасування кріпацтва, надання селянам громадянських і політичних прав.

20. Які форми протесту селян Наддніпрянської України проти соціального гноблення були характерними для першої половини XIX ст.?

**Підпали поміщицьких маєтків.
Відмова відбувати панщину.
Втечі з маєтків.**

21. У результаті Кримської війни (1853 – 1856 рр.) Російська імперія втратила

Південну Бессарабію.

22. Про який документ ідеться в спогадах М. Старицького?

«... ми вимушені були співати у концертах народні пісні на французькій мові... Тим [розпорядженням] українська мова була цілком заборонена, той [документ] не давав мені видавати і моєї драми «Не судилось», яка була... начорно закінчена та вичитана Косачкою й Кониським...»

Емський указ імператора Олександра II від 30 травня 1876 р.

23. Микола Лисенко – це видатний український

композитор, етнограф, учасник громадівського руху, автор опер «Тарас Бульба», «Різдвяна ніч», «Утоплена», «Енеїда».

24. Які зміни в суспільному житті Наддніпрянської України відбулися після оприлюднення цитованого документа?

«Від заворушень, що виникли, може з'явитися загроза цілісності та єдності держави загальноросійської... До обов'язків уряду Ми віднесли виконання непохитної нашої волі: 1) дарувати населенню непорушні основи громадянської свободи совісті, слова, зібрань і союзів...»

Розгортання мережі осередків товариства «Просвіта».

25. Одне із завдань земельної реформи, упровадженої П. Столипіним, – це

зміцнення соціальної опори самодержавства на селі.

26. Яка країна на початку ХХ ст. визначила свої зовнішньополітичні пріоритети таким чином: «...твердо приймаються такі завдання на найближчі роки: 1) приєднати західні землі та з належною поступовістю викоринити тут мазепинський дух; 2) заволодіти протоками, які мають для нас виключне стратегічне значення для виходу нашого флоту з Чорного моря до Середземного?»

Росія

27. У який період Української революції схвалено цитовані документи?

1. *«Хай буде Україна вільною. ...Так сказали виборні люди з усієї Землі Української. Сказавши так, вони вибрали з-поміж себе нас, Українську Центральну Раду, і наказали нам... творити новий лад вільної автономної України...»*
2. *«...На час до вирішення справи про місцеве врядування Установчими Зборами по справах місцевого врядування Україною вищим органом Тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, котрого призначає Тимчасовий уряд...»*

березень – серпень 1917 р.

28. «Народний секретаріат» – це

перший робітничо-селянський уряд радянської України, створений у грудні 1917 р. постановою Центрального Виконавчого Комітету Рад України.

29. Якого договору стосується цитований документ?

«Строго таємно. З огляду на сучасний брак харчових продуктів... мир з Україною має бути підписаний якнайскоріше... На випадок, якби Україна попросила військової допомоги проти російських максималістів, то таке прохання можливо задовольнити. За це Україна зобов'язується до якнайскорішої поставки хліба...»

Брест-Литовського договору між УНР, Німеччиною та її союзниками.

30. Організація лікнепу, ліквідація університетів, проведення «українізації» були складовими політики

Української Соціалістичної Радянської Республіки.

31. Вільну академію пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ) засновано

М. Хвильовим.

32. Політичний процес в СРСР, що започаткував широкомасштабні репресії в країні наприкінці 1920 – на початку 1930-их рр., увійшов в історію під назвою

Шахтинська справа

33. Із якою метою партійно-державне керівництво УСРР наприкінці 1920-их рр. розповсюджувало зображений плакат?

Спонукаати одноосібників добровільно вступати в колгоспи.

34. У яких уривках із історичних джерел відображено особливості соціально-економічного життя України в 1930-х рр.?

«...У всіх колгоспах, які не виконали плану хлібозаготівель, в п'ятиденний строк вивезти всі без винятку наявні колгоспні фонди, у тому числі і насіннєвий, в рахунок виконання плану хлібозаготівель...»

«Продукція соціалістичної індустрії України зростає більш як удвоє. Почали діяти нові величезні підприємства (Запорізький комбінат, Новокраматорський машинобудівний завод, Криворізький металургійний завод)...»

35. Який висновок можна зробити, аналізуючи цитований документ?

«Кампанія щодо виселення куркулів і їхніх родин проводиться передусім у таких регіонах СРСР: з України – 30000 – 35000 родин; з Білорусії – 6000 – 7000 родин; з Середньоволзького краю – 8000 – 10000 родин; з Уралу – 10000 – 15000 родин».

Активний опір, який чинило українське селянство колективізації, спонукав радянську владу до здійснення репресивних заходів.

36. Що було характерним для культурного життя України в 1930-ті рр.?

Масове знищення культових споруд.

Початок русифікації української школи.

Утвердження жорсткого ідеологічного контролю за діяльністю творчих спілок.

37. «Осадництво» – це

політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.

38. Наслідком підписання якого договору стали події, описані в уривку з історичного джерела?

«Німецьке населення одностайно вітає рішення радянського уряду взяти під захист родинне радянському народові українське й білоруське населення Польщі, залишене напризволяще польським урядом...»

Московський договір між СРСР і Німеччиною (пакт «Молотова–Ріббентропа»)

39. Які заходи радянської західноукраїнських земель у 1939 – 1941 рр. були позитивно сприйняті українським населенням?

Націоналізація закладів торгівлі та промислових підприємств.

Створення системи соціального забезпечення.

Ліквідація польського та румунського державних апаратів.

40. З іменем якого діяча пов'язані нижче події?

«Командування Південно-Західного фронту вжило додаткових заходів для оборони Києва в умовах оточення. Навколо міста було створено три лінії оборони, На допомогу армії сформовано 13 винищувальних батальйонів, 19 загонів народного ополчення...»

М. Кирпонос

41. У роки Великої Вітчизняної війни українськими вченими

налагоджено автоматичне електрозварювання корпусів танків.

42. Які події Великої Вітчизняної війни відбулись упродовж 1944 року?

**Корсунь-Шевченківська наступальна операція.
Депортація кримських татар до Середньої Азії.
Львівсько-Сандомирська наступальна операція.**

43. Утворення наркомату закордонних справ УРСР (1944 р.), вступ республіки до організації Об'єднаних Націй (1945 р.) – це факти, що свідчать про

відновлення зовнішньополітичної діяльності України.

44. Чи відображено в уривках з історичних джерел особливості економічного розвитку УРСР у період післявоєнної відбудови (1945 – початок 1950-х рр.)?

1. «...Характерним для цього періоду було суттєве зниження плану обов'язкових закупівель зерна, підвищення у 1,5 – 2 рази закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію; збільшення капіталовкладень у сільське господарство».

2. «...Темпи промислового розвитку Західної України були вищими, ніж на сході УРСР. У роки 4-ї п'ятирічки тут споруджено понад 2,5 тис. великих і середніх промислових підприємств».

Тільки в другому.

45. Ліквідація раднаргоспів у другій половині 1960-х рр. призвела до

посилення централізованості планування.

46. Одне із завдань Української Гельсінської групи – це

ознайомлення української громадськості з Декларацією прав людини.

47. Яку позицію займало партійне керівництво УРСР на чолі з В. Щербицьким щодо реформаторського курсу М. Горбачова впродовж 1985–1987 рр.?

Офіційна підтримка курсу «перебудови» та фактичне блокування реформаторських кроків союзного партійного керівництва.

48. Якого періоду в історії України стосується зображений плакат?

«перебудова»

49. У яких уривках з історичних джерел охарактеризовано окремі аспекти соціально-економічного розвитку України в 90-х рр. XX ст.?

1. «В Україні кількість торговельних точок, що реалізовували спиртні напої, зменшилася вдвоє. Понад мільйон осіб, винних у порушенні антиалкогольного законодавства, зазнали адміністративних стягнень. У Закарпатті та в Криму знищили унікальні виноградники. Поширилося самогоніваріння».

2. «...За експертними оцінками у вітчизняному виробництві частка тіньового сектора фактично зрівнялась з часткою офіційною. Це явище логічно супроводжувалося зростанням масштабів нелегального вивозу капіталу».

Тільки в другому.

50. Характерними ознаками розвитку багатопартійності в Україні на сучасному етапі є

**географічна зорієнтованість більшості партій.
декларативний характер партійних програмних документів.**

51. Установіть відповідність між описаними подіями та часом (століттями), коли вони відбулися.

«Аскольд же і Дір прийшли. І вискочили вої з човнів, і мовив Олег: «Ви оба IX ст.
не є князі, ні роду княжого. А я єсмь роду княжого. – І тут винесли Ігоря. А
се – син Рюриків».

«Охрестився ж він у церкві Святої Софії... у городі Корсуні. По X ст.
хрещенні ж привів Володимир цесарицю на обручення. Коли ж
охрестили його... передали йому віру християнську...»

«І заложив князь город – великий Київ, а в города сього ворота є XI ст.
Золоті... Спорудив [церкву] Благовіщення. Після цього він звів

монастир святого Гергія Побідоносця...»

«І взяли татари місто Київ, місяця грудня в 6 день: а Дмитра воєводу XIII ст. привели пораненого до Батия, і не велів Батий убивати його ради його мужності...»

52. Установіть відповідність між діячами культури та фактами їхньої біографії.

Мелетій Смотрицький

Один із перших ректорів Київської братської школи. Автор «Граматики славенської», полемічного твору «Тренос, або плач східної церкви...».

Феофан Прокопович

Ректор Києво-Могилянської академії, згодом – віце-президент Синоду. Автор філософських праць «Духовний регламент», «Правда волі монаршої».

Лазар Баранович

Був висвячений на єпископа Чернігівського і Новгород-Сіверського. Заснував друкарню в Чернігові. Автор трактатів «Нова міра старої віри», «Меч духовний».

Іван Щирський

Освіту здобув у Чернігівському колегіумі, у якому працював викладачем. Автор ілюстрацій і гравюр до книг Д Туптала, П. Орлика та ін.

53. Установіть відповідність між назвами документів та їхнім змістом.

«Маніфест...» імператора Олександра II від 19 лютого 1861 р.	«Божою милістю Ми, Олександр Другий... оголошуємо, що кріпосні люди отримають повні права вільних сільських обивателів...»
Циркуляр міністра внутрішніх справ П. Валуєва (1863 р.)	«...Видання книг малоруською мовою як духовного змісту, так і навчальних для першопочаткового читання народу, припинити...»
Емський указ імператора Олександра II (1876 р.)	«...не допустити ввезення в межі імперії... книг і брошур, що видаються за кордоном малоросійською говіркою; ...припинити видання газети «Киевский телеграф».
«Маніфест...» імператора Миколи II від 17 жовтня 1905р.	«До обов'язків уряду Ми віднесли виконання непохитної нашої волі: 1) дарувати населенню непорушні основи громадянської свободи совісті, слова, зібрань і союзів».

54. Установіть відповідність між подіями 1918–1920-х років та їхніми наслідками.

Другий зимовий похід Армії УНР.	Завершення збройної боротьби за незалежність України.
Прихід до влади гетьмана П. Скоропадського.	Відновлення права приватної власності, створення державного бюджету.
Брест-Литовський мирний договір між УНР і державами Четверного союзу.	Відновлення влади Української Центральної Ради в умовах окупації.
Розгром військ П. Врангеля.	Припинення широкомасштабних бойових дій на території України.

55. Установіть відповідність між митцями та сферами їхньої творчості.

О. Білаш, П. Майборода	пісенна та хорова музика
Н. Ужвій, А. Роговцева	театр
Є. Мірошніченко, А. Солов'яненко	оперний спів
Б. Олійник, І. Драч	поезія

56. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями.

«Плюралізм»	Можливість соціальних груп висловлювати різні позиції, погляди через своїх представників у політичних і громадських організаціях.
«Радянiзація»	Насильницьке насадження на певній території норм суспільно-політичного, економічного, культурного життя, утверджених у СРСР.
«Волонтаризм»	Практика, згідно з якою головним чинником досягнення мети є суб'єктивні бажання та довільні рішення осіб.
«Космополітизм»	Теорія і практика, в основу яких покладено тезу про пріоритетність загальнолюдських цінностей над цінностями окремої нації.

57. Установіть послідовність подій державно-політичного життя XVIII ст.

- 1 Полтавська битва.
- 2 Утворення Малоросійської колегії на чолі з бригадиром С. Вельяміновим.
- 3 Заснування Нової (Підпільненської) Січі.
- 4 Ліквідація гетьманства.

58. Установіть послідовність подій суспільно-культурного життя XIX ст.

- 1 Утворення просвітницького гуртка «Руська трійця».
- 2 Утворення Кирило-Мефодіївського братства.
- 3 Заснування в Києві Південно-Західного відділу Російського географічного товариства.
- 4 Заснування першої української професійної трупи – Товариства українських акторів на чолі з М. Кропивницьким.

59. Установіть послідовність укладення міжнародних договорів (угод).

- 1 Брест-Литовський договір між УНР, Німеччиною та її союзниками.
- 2 Договір між Українською Державою та Великим Військом Донським.
- 3 Варшавська угода між Директорією УНР і Польською Республікою.
- 4 Мюнхенська угода між Німеччиною та Великобританією, Францією, Італією

60. Установіть послідовність ухвалення цитованих документів.

- 1 «Метою нашого [представників Ради у справах греко-католицької церкви при Раді Міністрів СРСР] відрядження було з'ясування можливостей... ліквідації уніатської церкви Закарпаття та ставлення до цього партійних органів...»
- 2 «Комуністи у своїх виступах піддали нищівній критиці новий роман О. Гончара «Собор». Висловлюючи жаль, що зрілий майстер слова, як у кривому дзеркалі, показав працю, побут, духовний світ металургів і колгоспників Подніпров'я...»
- 3 «У СРСР побудовано розвинене соціалістичне суспільство... зрілих соціалістичних суспільних відносин, у якому на основі... фактичної рівності всіх націй і народностей... склалася нова історична спільнота людей – радянський народ».
- 4 «Ми, керівники Республіки Беларусь, РРФСР, України... констатуємо, що недалекоглядна політика центру призвела до глибокої економічної і політичної кризи... заявляємо про утворення Співдружності Незалежних Держав...»